

Методичні рекомендації щодо викладання іноземних мов у 2022/2023 навчальному році

Вивчення іноземних мов у 2022/2023 навчальному році здійснюватиметься за декількома Державними стандартами та типовими освітніми програмами:

- **для учнів 1 – 4 класів** за новим Державним стандартом початкової освіти, затвердженим Постановою КМУ від 21 лютого 2018 року №87, та Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом О. Я. Савченко, і Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Р. Б. Шияна;
- **для учнів 5 класів** за Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженим Постановою КМУ від 30 вересня 2020 №898, Типовою освітньою програмою затвердженою наказом МОН 19 лютого 2021 за №235 та модельними навчальними програмами яким наказом МОН від 12 липня 2021 року № 795 надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.).

- Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.).

Друга іноземна мова. 5-9 класи

- Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
 - для учнів 6 – 9 класів за Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженим Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392, та Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), розробленою на виконання Закону України «Про освіту» і затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 408;
 - для учнів 10 – 11 класів за Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженим Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року № 1392, та Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта), розробленою на виконання Закону України «Про освіту» і затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 407 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493).

Організація навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти.

Згідно з новою Типовою освітньою програмою затвердженою наказом МОН 19 лютого 2021 за №235 та модельними навчальними програмами яким наказом МОН від 12 липня 2021 року № 795 надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», питання навчального навантаження учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти регулюється Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України 25.09.2020 № 2205 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394) і Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. Заклад освіти визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети/курси варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів, що відображається у навчальному плані освітньої програми закладу освіти. Навчальне навантаження у типових навчальних планах орієнтоване на «рекомендований» навчальний час, визначений базовим навчальним планом Державного стандарту для вивчення певної освітньої галузі на адаптаційному та предметному циклах навчання базової середньої освіти. Кількість навчальних годин на вивчення інтегрованих курсів заклад освіти визначає самостійно з урахуванням навчального навантаження на відповідні навчальні предмети у типовому навчальному плані. Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, визначає заклад освіти в межах заданого діапазону «мінімального» та «максимального» навчального навантаження. Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі заклад освіти може зменшувати, включно до мінімального показника. Різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин (резерв навчальних годин) у кожній освітній галузі може бути перерозподілена закладом освіти між освітніми компонентами цієї освітньої галузі або на інші освітні галузі, а також на вибірккові освітні компоненти (незалежно від освітньої галузі). Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі заклад освіти може збільшувати, включно до максимального показника, з урахуванням перерозподілу різниці між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей. Кількість навчальних годин, визначена у навчальному плані на вивчення вибірккових освітніх компонентів, не включається до максимального показника навчального навантаження, передбаченого на ту чи іншу освітню галузь. Додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять заклад загальної середньої освіти 5 розподіляє самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, що відображається в освітній програмі закладу. Спираючись на модельні навчальні програми, заклад освіти може розробляти

навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників. Друга іноземна мова (не менше двох годин на тиждень) включається до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти як вибірковий освітній компонент за рахунок перерозподілу навчальних годин інших освітніх галузей.

Дозволяється використовувати підручники, що видані у поточному році та в попередні роки, враховуючи при цьому зміни в програмах. Щодо додаткової навчально-методичної літератури, то вчителі вільні в її виборі й можуть застосовувати таку, що найкраще реалізує їхню методику навчання та компетентнісний потенціал предмета «Іноземні мови». Програма не обмежує самостійність та творчу ініціативу вчителів, передбачаючи гнучкість у виборі та розподілі навчального матеріалу відповідно до потреб учнів та обраних засобів навчання. Із переліком рекомендованої літератури можна ознайомитися на сайті Міністерства освіти і науки України (www.mon.gov.ua) та на сайті Інституту модернізації змісту освіти (www.imzo.gov.ua).

Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти затверджені наказом МОН від 1.04.2022 №289

Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне (не поурочне) та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. За вибором закладу оцінювання може здійснюватися за власною шкалою, або за системою оцінювання, визначеною законодавством. За умови використання власної шкали заклад має визначити правила переведення загальної оцінки результатів навчання семестрового та річного оцінювання до системи, визначеної законодавством, для виставлення у Свідоцтві досягнень. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

За рішенням педагогічної ради (за потреби) заклад освіти може визначити адаптаційний період впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Заклади освіти мають право на свободу вибору форм, змісту та способів оцінювання за рішенням педагогічної ради.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів його опанування та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу.

Тематичне оцінювання пропонується здійснювати на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів не враховуються.

Семестрове оцінювання (контроль) здійснюється на основі контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів семестру й підтвердження результатів поточних балів, отриманих учнями раніше двічі на рік. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Звертаємо увагу, що «Контроль» не є контрольною роботою і може бути комплексним та проводитись у формі тестування. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться на основі тематичного оцінювання та оцінок контролю груп загальних результатів.

Річне оцінювання здійснюється на основі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт як правило не проводяться.

Основні принципи оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземних мов єдині для будь-якого контексту: офлайн, онлайн, чи гібридно, синхронно чи асинхронно.

Кожен вчитель володіє інформацією, які ресурси доступні його учням. Щоб обрати найкращий підхід до оцінювання для вчителя і учнів варто відповісти на наступні питання:

Яка мета оцінювання? Наприклад, можна оцінювати учнів для того, щоб:

- вирішити який клас/рівень підходить учню;
- визначити напрямок навчання;
- отримати дані щодо прогресу учня;

- зробити зріз знань.

Що саме необхідно оцінювати?

Яка саме інформація необхідна для досягнення визначеного результату? Наприклад, необхідно визначити рівень розвитку навички читання, або дати оцінку його/її спроможності використовувати яесь конкретне вміння, скажімо робити презентацію.

Який найкращий шлях для отримання визначеної інформації?

В принципі, вчитель має знайти баланс між різними, буває розбіжними, факторами оцінювання як то:

Чіткість. Чи обраний метод оцінює необхідні вміння та навички? Дати завдання прочитати в голос абзац тексту підходить для визначення рівня вимови учня. Втім, таке завдання не надасть вичерпну інформацію щодо інших аспектів мовленнєвої компетентності говоріння, таких як використання повних речень, вміння підтримувати бесіду, влучне застосування словникового запасу та граматичних конструкцій під час говоріння.

Надійність. Максимальна точність результату оцінювання досягається шляхом зменшення факторів, що можуть викривити результат оцінювання. Одним з таких факторів можуть бути набуті знання учня з теми. Наприклад, може виявитись різюча різниця в результатах усного тестування учня, якщо в одному випадку дати йому/їй завдання описати рідне місто, а у другому поділитись своїми думками щодо незнайомої або нецікавої теми.

Доцільність. Наскільки аспект оцінювання наближений до використання англійської мови у життєвих ситуаціях? Чи сприймає учень оцінювання доцільним для його життя, самореалізації, подальшої трудової діяльності, громадянської активності, навчання?

Вплив. Чи обраний метод оцінювання має позитивний або негативний вплив на навчання та розвиток учня? Чи стимулює він учня до продовження навчання та покращення знань?

Практичність. В будь-якій ситуації є обмеження в часі та ресурсах, що суттєво впливає на оцінювання. Наприклад, дати завдання учню написати есе та здати електронну версію в певний проміжок часу є чітким, надійним та доцільним оцінюванням, але, якщо учень не має доступу до ПК, і буде виконувати завдання на смартфоні, то таке оцінювання стає непрактичним і ненадійним.

Підсумкове оцінювання. Підсумкове оцінювання полягає у тому, щоб дати оцінку результатам навчання учня в конкретний момент навчального процесу. Воно може втілюватись у коротких тестах, тематичних, семестрових та річних контрольних, оцінюванні окремих завдань.

Важливо готувати учнів до оцінювання, тому перед тестуванням або перевіркою знань необхідно виділити час на те, щоб учні ознайомились з форматом оцінювання, щоб вони знали що саме буде оцінюватись і з якою метою. Необхідно впевнитись, що учні розуміють поставлені завдання та правила, мають вдосталь можливостей для практики до оцінювання.

Відкрите оцінювання: тобто учень може використовувати будь-які тексти або матеріали, які стануть в потребі, зазвичай проводиться протягом довшого проміжку часу (48 годин або навіть декілька днів). Часто учневі потрібно проводити дослідницьку діяльність та залучати онлайн ресурси. Такі завдання, зазвичай, найбільш наближені до використання іноземної мови у життєвих ситуаціях, наприклад, академічне письмо вимагає від учня вміння знайти та опрацювати інформацію, оформити посилання на відповідні використані джерела.

Проектні завдання: можуть втілюватись у різних форматах, таких як презентації, створення листівок, постерів, та інше. Під час такого оцінювання визначається не тільки рівень володіння мовою, а і навички 21 століття, такі як співпраця, комунікація, креативність.

Учнівське портфоліо: паперові чи цифрові портфоліо - це відображення розвинутих навичок учня, з наведеними прикладами його/її робіт, що спонукає вчителя надати відгук та резюме щодо процесу навчання учня, та розвиває учнівську самостійність, підприємливість та розвиває критичне мислення.

Формувальне оцінювання. Навчальна практика вимагає від вчителя постійного збору даних щодо рівня володіння мовою учнем - що він/вона осягнув та вмів робити. Іншими словами - необхідне формувальне оцінювання, що спрямоване на формування напрямку навчання учня через аналіз його/її навичок на даний момент, визначення цілей та етапів навчального процесу, а також параметрів успішного досягнення завданих цілей. Іншими словами це визначення відповідей на питання “Де я?”, “Що далі мені необхідно вивчити?”, “Як виглядає досягнення цілей?”. Таким чином створюється постійна взаємодія між учнем і вчителем, регулярні та конструктивні коментарі від вчителя щодо успіхів учня допомагають учневі ефективно просуватись у розвитку та навчанні. Щоб учні були успішні їм необхідно розуміти що вони вже засвоїли і якими навичками в якій мірі володіють.

Спостереження: створення ситуації в яких вчитель має можливість спостерігати за невимушеним використанням учнями мови, наприклад, групова або проектна робота.

Швидкі тести: автоматизовані тести (на різноманітних ресурсах та вебсайтах), або короткі тести на пройдений матеріал спонукають взаємодію з учнями й надає можливість продемонструвати набуті знання.

Опитування: самоаналіз учня надає можливість не тільки розвивати навички 21 століття, такі як критичний аналіз, але і створює простір для формувального оцінювання та взаємодії з вчителем або/та учнями, надає учневі відчуття відповідальності за своє навчання. Може бути у форматі опитувальника чи списку стверджень типу “я можу” зі шкалою оцінювання.

Мікротексти: короткі письмові завдання, такі як, завершити речення, написати визначення, створити список, навіть використання чату для обговорення теми, дає змогу учневі продукувати письмову взаємодію на основі якої можна проаналізувати досягнення учня у сфері письма.

Оскільки формувальне оцінювання має бути безперервним та постійним, рекомендується вчителю мати бланки для формувального

оцінювання та регулярно їх заповнювати (наприклад, раз на семестр, раз на чверть). У бланку можуть відображатись такі пункти як: ключові компетентності; об'єм граматичних конструкцій та словникового запасу; критерії успіху; подальші кроки; коментарі вчителя.

З наведених вище рекомендацій та прикладів можна зробити висновок, що підсумкове та формувальне оцінювання часто використовують схожі завдання та тестування. Наприклад, семестрова контрольна робота надає оцінку результатів навчання учня за семестр та може бути використана для формувального оцінювання в ракурсі аналізу поточного стану вивчення мови після якого є можливість встановити цілі для подальшого навчання. Інший приклад - це робота над проєктом: за результатами презентації проєкту виставляються оцінки учням (підсумкове оцінювання), а під час роботи над проєктом вчитель має нагоду провести спостереження для формувального оцінювання і використати зібрані дані для надання обґрунтованого коментаря.

Організація дистанційного навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти

За останні роки онлайн уроки стають дедалі популярнішими у царині вивчення іноземних мов. Із закриттям шкіл, пов'язаним з пандемією коронавірусу та воєнним станом в Україні, вчителі були вимушені стрімко перейти на онлайн навчання, що спричинило певні складнощі у процесі навчання. Щоправда позитив у тому, що методика викладання предмета не змінилася, і питання полягає лише в адаптації методики з урахуванням сучасних онлайн інструментів. Для вчителів іноземних мов (англійської, зокрема) відповідно до стратегії розвитку та реформи національної освіти, впровадження нової програми навчання англійської у середній школі (5 – 9 класи) Міністерство освіти та науки України, Британська Рада в Україні, Cambridge Assessment English та Cambridge University Press створили наступну частину онлайн курсу на платформі nus-english.com.ua для дистанційного навчання вчителів англійської мови. Платформа nus-english.com.ua створена з урахуванням усіх чинних вимог та критеріїв навчальних програм і стандарту базової середньої освіти, враховує специфіку контексту викладання у сучасній українській школі, поєднує в собі міжнародні практики та підходи до викладання іноземної мови. Платформа містить розділ Secondary Teachers, який складається з онлайн курсу, документів, банку додаткових матеріалів та тестування. Онлайн курс для вчителів середньої школи надає необхідну основу для системного та структурованого засвоєння теоретичного матеріалу, практичні поради, приклади та кейси, а також численні вправи і готові частини уроків на відпрацювання певних рецептивних і продуктивних умінь та навичок. Курс побудований за принципами наступності, диференціації, циклічності та системності. Матеріал викладений у доступній формі з використанням матеріалів, які нададуть змогу вчителям не тільки підвищити кваліфікацію з методики викладання англійської мови, а й отримати

необхідний набір онлайн інструментів для навчання дітей дистанційно. Тематика курсу охоплює методи та техніки комунікативного підходу до викладання англійської, психолого-педагогічні особливості навчання підлітків, основи формального та формувального оцінювання в середній школі й викладання англійської дистанційно. Навчальні матеріали на платформі у відкритому доступі, без прив'язки до певних дат або часових рамок. Учителі мають можливість проходити курс у власному темпі та порядку. Крім цього, особливо цінним є ресурс 'Mapping Online Resources to the Curriculum', який складається з п'яти інтерактивних розробок відповідно до класу навчання та тематики програм на кожному етапі навчання. Матеріали надають чітку та зрозумілу систему додаткових активностей, планів уроків, вправ і завдань, які спрямовані на збалансоване відпрацювання граматики та лексики в контексті говоріння, аудіювання, письма і читання. Вчителям також стануть у пригоді додаткові ресурси для батьків – підбірка порад та завдань з вивчення англійської, які можна виконувати вдома. Resource Bank містить матеріали для завантаження, додаткові завдання для уроків англійської мови, додатки та інтерактивні ігри з найбільш поширених тем від провідних фахівців міжнародних організацій, які допоможуть вчителям та батькам більш ефективно організувати дистанційне навчання або урізноманітнити навчальний процес у класі та вдома. Розділ також містить додаткові можливості для професійного розвитку вчителя (статті, вебінари, обговорення та поради). Вчителі німецької та французької мов зможуть отримати аналогічну інформацію та пройти курси на платформах Гете-Інститу та PRO-FLE.

Ведення шкільної документації У початковій школі (1 – 4 класи) зошити перевіряються після кожного уроку у всіх учнів. У 5 – 9 класах зошити перевіряються один раз на тиждень. У 10 – 11 класах у зошитах перевіряються найбільш значимі роботи, але з таким розрахунком, щоб один раз на місяць перевірялися роботи всіх учнів. До виправлення помилок у письмових роботах учителі можуть підходити диференційовано, враховуючи вікові особливості учнів та рівень сформованості відповідного уміння у конкретного учня/учениці: виправляти помилки власноруч; підкреслювати слово/вираз тощо з помилкою; підкреслювати саму помилку з метою самостійного виправлення її учнем/ученицею; позначати рядок, в якому є помилка, на полях з метою самостійного пошуку та виправлення помилки учнями. Відповідно до загальних вимог до ведення класного журналу «Записи в журналі ведуться державною мовою. З іноземних мов частково допускається запис змісту уроку та завдання додому мовою вивчення предмета». Зошити підписуються виучуваною мовою. Поділ класів на групи здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128. При поглибленому вивченні іноземної мови клас ділиться на групи з 8

– 10 учнів у кожній (не більше ніж 3 групи); при вивченні іноземної, що не є мовою навчання, а вивчається як предмет – клас чисельністю понад 27 учнів ділиться на 2 групи

Безкоштовні онлайн-ресурси для організації дистанційного навчання Англійська мова. Британська Рада: Навчання різних вікових груп: практичні ресурси, плани уроків тощо <https://www.teachingenglish.org.uk/resources> Низка різноманітних коротких курсів для вчителів на FutureLearn <https://www.teachingenglish.org.uk/training> Тематичний блог для вчителів: дистанційне навчання <https://tinyurl.com/y8lesqzd> Путівник із дистанційного навчання <https://tinyurl.com/ydgtesy0> Публікація «Інновації в освіті: дистанційне навчання <https://tinyurl.com/y8kqp5qz> Навчальний відео-серіал Word on the street (рівні B1, B2) <https://tinyurl.com/yc44nndh> Аудіо-серіал Big City Small World (рівень B1) <https://tinyurl.com/rlgq7j2> Колекція ресурсів для розвитку мовленнєвих умінь <https://learnenglish.britishcouncil.org/skills> Граматичний практикум <https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar> Лексичний практикум <https://learnenglish.britishcouncil.org/vocabulary> Express Publishing Матеріали для сприймання на слух (рівні A2 – B1), плани уроків, формувальне оцінювання <https://foliobooks.com.ua/ua-teachers-room> Безкоштовні ресурси для вчителів від видавництва: робочі аркуші, картки, аудіо-аписи, портфоліо та багато іншого <https://tinyurl.com/y9dk9nca> Linguist – Cambridge University Press – MMPublications Дистанційне навчання (1 – 4 класи): Quick Minds <https://bit.ly/2xGdCeV> Super Safari <https://bit.ly/3eH0HtB> Kid’s Vox <https://bit.ly/2RXm93H> Дистанційне навчання (5 – 9 класи): Eyes Open <https://bit.ly/2zmAS1R> Think <https://bit.ly/3brzFVe> Prepare <https://bit.ly/2wXqdK4> Дистанційне навчання – підготовка до складання Кембриджських іспитів: Objective <https://bit.ly/2Y2gDRv> Compact <https://bit.ly/2RVJ1AA> Complete <https://bit.ly/2Vs2QBN> Fun Skills (Starters) <https://tinyurl.com/y9jhesw9> Fun Skills (Movers) <https://tinyurl.com/ydyx6o8c> Fun Skills (Flyers) <https://tinyurl.com/y83s43rn> Безкоштовний інтерактивний додаток, аудіо, додаткові ресурси, підручники, книги для вчителя та інше до курсу Quick Minds for Ukraine підручники, книги для вчителя та інше до курсу Quick Minds for Ukraine <https://tinyurl.com/y77lj6me> Методичні поради, посилання на платформи для організації дистанційного навчання та інше: Quizlet <https://tinyurl.com/y8y17oel> Kahoot <https://tinyurl.com/y9x5n54z> Blackboard <https://tinyurl.com/yd5n42a7> Використання візуальних елементів <https://tinyurl.com/y8gkyof9> Дія та взаємодія – важливі складники дистанційного навчання у початковій школі <https://tinyurl.com/ybhj8jqs> Відеоуроки Smart Junior for Ukraine для учнів 1-3 класів <https://tinyurl.com/ybdmk5qv> Oxford University Press Навчаємося вдома: вебінари, блоги, корисні поради, ідеї, завдання та інше <https://tinyurl.com/ycsvcuuh> Вчительські спільноти, вебінари, підписка на

професійні розсилки, домашнє читання тощо <https://tinyurl.com/y9lcqxxu>
Оцінювання: активності, які допомагають учням продемонструвати те, що вони знають <https://tinyurl.com/y7fnqnek> Адаптивне тестування у вивченні англійської мови <https://tinyurl.com/y7vn7g66> Оцінювання глобальних умінь <https://tinyurl.com/y74fcmzz> Створення тестів для підлітків <https://tinyurl.com/y98koce9> Серія вебінарів для вчителів на тему оцінювання <https://tinyurl.com/y8tejpna> Pearson - DINTERNAL EDUCATION Освітній сайт «Пірсон» Україна <https://www.pearson.eu/cee/ukraine/homepage/> Дистанційне учіння та навчання <https://tinyurl.com/ya5e77wl> Вебінари та відео тренінги для вчителів англійської мови <https://tinyurl.com/y9u6avfr> Ресурси для вчителів <https://tinyurl.com/yaz5mcch> Ресурси для учнів <https://tinyurl.com/y79lec3u> Освітній проект: уроки наживо <https://tinyurl.com/y9cvmmxx> MACMILLAN EDUCATION Початкова школа: <https://macmillanukraine.com/distance-learning/> / Середня та старша школа <https://macmillanukraine.com/distance-learning/> Відеоінструкції стосовно роботи з онлайн-ресурсами <https://www.youtube.com/channel/UCy6NceQPLfFGjKuq6l8l-3w/playlists> Вебінари з експертами по дистанційному навчанню <https://www.macmillanenglish.com/tr/distance-teaching-and-learning-hub/knowhow/webinars>

Французька мова Основні інтернет-ресурси з французької мови для різних категорій користувачів, зосереджені на одній платформі <https://kit-francais.glideapp.io> / Базовий інтернет-ресурс з французької мови для батьків <https://tinyurl.com/yazfnkcu> Базовий інтернет-ресурс для вчителів французької мови <https://tinyurl.com/y9vvjahn> Базовий інтернет-ресурс для учнів, навчальний додаток <https://tinyurl.com/y88q3zv2> Сайти для безкоштовного вивчення французької мови: для учнів усіх рівнів <https://tinyurl.com/y8rdoynx> <https://www.bonjourdefrance.com> / Безкоштовні онлайн тести для перевірки рівня володіння французькою мовою <https://tinyurl.com/ydgg4g2t> <https://tinyurl.com/y9sclmem> <https://tinyurl.com/yc4a9ehu> Додатки для вивчення французької мови <https://www.lingozing.com/fr/> / <https://babadum.com> / Французька мова для вчителів і учнів <https://savoirs.rfi.fr/en/apprendre-enseigner> Безкоштовний навчальний кібержурнал для вивчення французької мови в режимі онлайн <https://tinyurl.com/ybxslzms> <https://tinyurl.com/ybgtd3ow> <https://tinyurl.com/y7xftroq> <https://espacevirtuel.emdl.fr/> IFprofsUkraine – соціальна мережа професійного типу, яка об'єднує франкомовних освітян України <https://ua.ifprofs.org> / <https://tinyurl.com/y9lzo6hy> <https://enseigner.tv5monde.com> / Навчальні матеріали для вчителів французької мови, з використанням актуальних подій у Франції та світі <https://tinyurl.com/ybxslzms> <https://tinyurl.com/ybgtd3ow> <https://espacevirtuel.emdl.fr/> / Допоміжний сайт з вивчення французької мови <https://www.zerodeconduite.net> / PROFLE+ – навчальна онлайн платформа для

вчителів французької мови <https://www.ciep.fr/formation/profle-plus>
<http://www.cned.fr/inscription/8PFLEDIX> Відкриті курси (MOOC) для викладання французької мови <https://mooc.cavilam.com> / IFOS навчальна платформа для викладання професійної французької мови <https://ifos.institutfrancais.com>

Німецька мова для учнів Дитячий Університет для дітей віком від 8 до 12 років, де вони мають можливість навчатися за трьома напрямками: людина, природа, техніка, а також вивчати німецьку мову <https://tinyurl.com/y7p7w6sn>
Онлайн-університет JuniorUni для учнів від 12 до 14 років <https://tinyurl.com/yamzdemt> Безкоштовна комп'ютерна гра для учнів віком від 8 до 12 років, яка мотивує їх до вивчення іноземних мов, водночас, допомагає оцінити навчальні досягнення учнів <https://tinyurl.com/ycfap3vw> Місто слів. Навчальний додаток для опанування лексики рівня A1/A2 <https://tinyurl.com/h2tcz7w> 10 навчальних розділів для опрацювання лексики та граматичних структур на повсякденні теми <https://tinyurl.com/y9ne2nkk>
Казки з усього світу <https://tinyurl.com/y78hfalz> Для вчителів Безкоштовні вебінари для вчителів німецької мови від Goethe-Institut <https://tinyurl.com/y8lbfjg6> <https://tinyurl.com/ychn9gns> Матеріали для навчання, цікаві ідеї для занять, актуальні теми з методики та дидактики німецької мови <https://tinyurl.com/yba2l3c5> Онлайн платформа Goethe-Institut «Німецька в початковій школі»: добірка матеріалів, які можна використовувати, щоб зробити уроки веселими та різноманітними <https://tinyurl.com/y9srcdx7> Проєкт «Lautstark»: різноманітні дидактичні матеріали до теми «Популярна музика із Німеччини» <https://tinyurl.com/ycmrcrfd> Художні фільми або відеоролики для мотивації учнів у процесі навчання <https://tinyurl.com/y7laq7l4> Дидактичні матеріали з літератури <https://tinyurl.com/yc4993cf>

Звернення до вчителя. Необхідність підтримки психологічного здоров'я учасників освітнього процесу (Поради психолога)

Проживши 2 роки з загрозою Ковіду-19 у різних його проявах, ситуація в Україні підвела людей до краю, і багато людей по всьому світу відчувають стрес і тривогу. Глобальна пандемія вже завдала руйнівного удару на психічне здоров'я, а новини про війну лише посилили вже наявні почуття страху та невизначеності, примножуючи тривогу.

Люди, які вже не знаходяться посеред конфлікту, можуть дивуватися, чому їхнє психічне здоров'я страждає через новини та світлини, які вони бачать. Частково це можна пояснити тим фактом, що нашому мозку природно вишукувати загрози, щоб захистити нас від потенційної небезпеки. Це може призвести до майже нестримного, постійного перегляду новин, щоб допомогти підготуватися до гіршого – явище, яке багатьом відоме як «думскролінг».

Війни, очевидно, змінюють психологічне здоров'я населення, яке безпосередньо піддається насильству. В результаті люди страждають від депресії, тривоги, посттравматичного стресового розладу, біполярного розладу або шизофренії. Згідно зі звітом, підготовленим Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ), розпочата війна в Україні вплинула на всіх нас і впливатиме на нас ще довго. Це нормально відчувати спектр почуттів, тривог і страхів. Страх — це природне почуття, яке попереджає людей про небезпеку та загрозу. При занепокоєнні організм отримує сигнал тривоги, що є звичайною реакцією на стрес, підвищується рівень адреналіну. Люди оцінюють рівень небезпеки в ситуації та виважують варіанти дій, щоб мати змогу вжити відповідних захисних заходів. Зазвичай вони складаються з таких реакцій, як уникнення, очікування або напад. Фізичні та емоційні симптоми тривоги можуть призвести до панічних атак. Фізичні прояви тривоги можуть включати в себе: перехоплення подиху або задишка, відчуття паніки, біль у грудях, прискорене або нерегулярне серцебиття, біль у животі, розлад травлення, головний біль, безсоння та багато іншого. Тривога може спричинити психологічні дисоціативні розлади, такі як деперсоналізація та емоційна сплячка – відчуття нереального, відстороненість та часто нездатність відчувати емоції.

У порівнянні з трагічними подіями в Україні, вплив на душевний стан людей, які живуть в інших країнах, здається зовсім незначним, і важко не відчувати провини, коли повсякденне життя залишається незмінним. Однак це може викликати дуже небезпечний синдром, який називається синдромом привілейованих, який часто призводить до нехтування та недбалого ставлення до власних потреб. Потрапляння в пастку провини також заважає нам діяти.

Війна в Україні згубно впливає на сім'ї та особливо дітей різного віку. Люди відчайдушно прагнуть безпеки, все більше українських учнів навчаються у різних школах по всій Європі, багатьом вдалося виїхати.

Вчителі мають знати, як поводитися в такій кризовій ситуації, як підтримувати учнів, які раптово приєдналися до класу, і як інтегрувати їх у групу. Це непросте завдання, адже кожен учень індивідуальність, кожна ситуація унікальна, а вчителі повинні проявляти співчуття, педагогічну інтуїцію та такт. Отже, що ви можете робити як вчитель?

Варто подумати, як спілкуватися в класі без залучення слів, оскільки деяким українським студентам може бути важко зрозуміти і вас, як свого вчителя, так і своїх нових однокласників. Добре спочатку покладатися на невербальні комунікативні стратегії, такі як малювання чи пантоміма.

- Можна попросити учнів поділитись тим який колір, символ чи зображення відображають їх почуття.
- Учні можуть показати, що вони відчувають за допомогою пантоміми, використовуючи жести та картки.
- Можна створити «скриньку страхів» - кожен учень може написати на папірці страх, який вони переживають, і покласти у скриньку.

- Можна використовувати книжки з малюнками та оповіданнями, щоб допомогти дітям осягнути відповідні поняття та подумати про свою поведінку щодо інших.
- Можна прибігати до імпровізованої драми, використовуючи метафори та символи, щоб говорити про складні питання.
- Можна зробити скриньку подяки, куди учні та вчителі можуть класти папірці, на яких написано те, за що вони вдячні (щось повсякденне).

Важливо **знаходити час, щоб вислухати**, коли дитина хоче виговоритись, не кваплячи її. Іноді учні не хочуть говорити – вони можуть перебувати **в стані гібернації** (сплячки), або вони вже впоралися зі стресом і не хочуть повертатися до нього. **Не робіть припущень** щодо минулого учнів, і дайте їм знати, що за потреби вони можуть з вами поговорити. Може бути корисним створити «контракт класу» з **чіткими правилами**, що застосовуються у кризових ситуаціях в класі. Намагайтеся бути максимально **гнучкими і мудрими**. Як і у випадку з усіма складними темами, вчителі повинні усвідомлювати емоційний вплив подій на учнів, тому їм потрібно приділяти пильну увагу тим учням, у яких члени сім'ї можливо ще залишилися в зоні військових дій, і які можуть хвилюватися, як ця криза може вплинути на них тут. Вчителі мають створити безпечне середовище для учнів, щоб вони могли обмірковувати обставини, ставити питання, та отримували роз'яснення щодо поточної ситуації. Здебільшого доречно помічати сильні сторони учнів, гордість за свою культуру, їх стійкість і внесок, який вони роблять у шкільну спільноту.

Ситуація, що склалась, дуже складна для всіх нас, і нікому, зокрема вчителям, не вдасться впоратися з усім розмаїттям проблем, з якими вони стикаються, не дбаючи про власні потреби. У стресових ситуаціях нам потрібно багато хорошої енергії для підтримки нашої життєдіяльності та емоцій. Надзвичайно важливо навчитися розвивати емоційну стійкість, яку також називають **емоційною кмітливістю**, тобто здатністю емоційно відновлюватися після стресових ситуацій. Перш за все, визнайте та прийміть виникаючі почуття та думки – усі вони значні, навіть тяжкі. Прийняття допомагає впоратися з важкими ситуаціями. Уникайте когнітивних пасток (розумових хиб), таких як катастрофізація мислення (очікування найгіршого можливого результату і віра, що, коли це трапиться, неможливо буде це пережити) або тунелювання (концентрування уваги лише на негативних аспектах ситуації, ігноруючи будь-що позитивне). Припиніть зациклюватися на думках, живіть моментом, цінуйте дрібниці і контролюйте те, що ви можете контролювати. Це дасть вам відчуття свободи та володіння ситуацією.

Важливо пам'ятати, що неможливо допомогти іншим без піклування про себе та доброзичливість до себе. Дозвольте собі просити про допомогу і вірте в добро.